శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే ద్వ్యశీతితమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే ద్వ్యశీతితమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
అథైకదా ద్వారవత్యాం వసతో రామకృష్ణయోః ।
సూర్యోపరాగః సుమహానాసీత్ కల్పక్షయే యథా ॥ **1** ॥

తం జ్ఞాత్వా మనుజా రాజన్ పురస్తాదేవ సర్వతః ।
సమంతపంచకం క్షేత్రం యయుః శ్రేయోవిధిత్సయా ॥ **2** ॥

నిఃక్షత్రియాం మహీం కుర్వన్ రామః శస్త్రభృతాం వరః ।
నృపాణాం రుధిరౌఘేణ యత్ర చక్రే మహాహ్రదాన్ ॥ **3** ॥

ఈజే చ భగవాన్ రామో యత్రాస్పృష్టోఽపి కర్మణా ।
లోకస్య గ్రాహయన్నీశో యథాన్యోఽఘాపనుత్తయే ॥ **4** ॥

మహత్యాం తీర్థయాత్రాయాం తత్రాగన్ భారతీః ప్రజాః ।
వృష్ణయశ్చ తథాక్రూరవసుదేవాహుకాదయః ॥ **5** ॥

యయుర్భారత తత్ క్షేత్రం స్వమఘం క్షపయిష్ణవః ।
గదప్రద్యుమ్నసాంబాద్యాః సుచంద్రశుకసారణైః ॥ **6** ॥

ఆస్తేఽనిరుద్ధో రక్షాయాం కృతవర్మా చ యూథపః ।
తే రథైర్దేవధిష్ణ్యాభైర్హయైశ్చ తరలప్లవైః ॥ **7** ॥

గజైర్నదద్భిరభ్రాభైర్నృభిర్విద్యాధరద్యుభిః ।
వ్యరోచంత మహాతేజాః పథి కాంచనమాలినః ॥ **8** ॥

దివ్యస్రగ్వస్త్రసన్నాహాః కలత్రైః ఖేచరా ఇవ ।
తత్ర స్నాత్వా మహాభాగా ఉపోష్య సుసమాహితాః ॥ **9** ॥

బ్రాహ్మణేభ్యో దదుర్ధేనూర్వాసఃస్రగ్రుక్మమాలినీః ।
రామహ్రదేషు విధివత్ పునరాప్లుత్య వృష్ణయః ॥ **10** ॥

దదుః స్వన్నం ద్విజాగ్ర్యేభ్యః కృష్ణే నో భక్తిరస్త్వితి ।
స్వయం చ తదనుజ్ఞాతా వృష్ణయః కృష్ణదేవతాః ॥ **11** ॥

భుక్త్వోపవివిశుః కామం స్నిగ్ధచ్ఛాయాంఘ్రిపాంఘ్రిషు ।
తత్రాగతాంస్తే దదృశుః సుహృత్సంబంధినో నృపాన్ ॥ **12** ॥

మత్స్యోశీనరకౌసల్యవిదర్భకురుసృంజయాన్ ।
కాంబోజకైకయాన్ మద్రాన్ కుంతీనానర్తకేరలాన్ ॥ **13** ॥

అన్యాంశ్చైవాత్మపక్షీయాన్ పరాంశ్చ శతశో నృప ।
నందాదీన్ సుహృదో గోపాన్ గోపీశ్చోత్కంఠితాశ్చిరం ॥ **14** ॥

అన్యోన్యసందర్శనహర్షరంహసా
ప్రోత్ఫుల్లహృద్వక్త్రసరోరుహశ్రియః ।
ఆశ్లిష్య గాఢం నయనైః స్రవజ్జలా
హృష్యత్త్వచో రుద్ధగిరో యయుర్ముదం ॥ **15** ॥

స్త్రియశ్చ సంవీక్ష్య మిథోఽతిసౌహృద -
స్మితామలాపాంగదృశోఽభిరేభిరే ।
స్తనైః స్తనాన్ కుంకుమపంకరూషితాన్
నిహత్య దోర్భిః ప్రణయాశ్రులోచనాః ॥ **16** ॥

తతోఽభివాద్య తే వృద్ధాన్ యవిష్ఠైరభివాదితాః।
స్వాగతం కుశలం పృష్ట్వా చక్రుః కృష్ణకథా మిథః ॥ **17** ॥

పృథా భ్రాతౄన్ స్వసౄర్వీక్ష్య తత్పుత్రాన్ పితరావపి।
భ్రాతృపత్నీర్ముకుందం చ జహౌ సంకథయా శుచః ॥ **18** ॥

కుంత్యువాచ
ఆర్య భ్రాతరహం మన్యే ఆత్మానమకృతాశిషం।
యద్ వా ఆపత్సు మద్వార్తాం నానుస్మరథ సత్తమాః ॥ **19** ॥

సుహృదో జ్ఞాతయః పుత్రా భ్రాతరః పితరావపి।
నానుస్మరంతి స్వజనం యస్య దైవమదక్షిణం ॥ **20** ॥

వసుదేవ ఉవాచ
అంబ మాస్మానసూయేథా దైవక్రీడనకాన్ నరాన్।
ఈశస్య హి వశే లోకః కురుతే కార్యతేఽథవా ॥ **21** ॥

కంసప్రతాపితాః సర్వే వయం యాతా దిశం దిశం।
ఏతర్హ్యేవ పునః స్థానం దైవేనాసాదితాః స్వసః ॥ **22** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
వసుదేవోగ్రసేనాద్యైర్యదుభిస్తేఽర్చితా నృపాః।
ఆసన్నచ్యుతసందర్శపరమానందనిర్వృతాః ॥ **23** ॥

భీష్మో ద్రోణోఽంబికాపుత్రో గాంధారీ ససుతా తథా।
సదారాః పాండవాః కుంతీ సృంజయో విదురః కృపః ॥ **24** ॥

కుంతిభోజో విరాటశ్చ భీష్మకో నగ్నజిన్మహాన్।
పురుజిద్ ద్రుపదః శల్యో ధృష్టకేతుః సకాశిరాట్ ॥ **25** ॥

దమఘోషో విశాలాక్షో మైథిలో మద్రకేకయౌ।
యుధామన్యుః సుశర్మా చ ససుతా బాహ్లికాదయః ॥ **26** ॥

రాజానో యే చ రాజేంద్ర యుధిష్ఠిరమనువ్రతాః।
శ్రీనికేతం వపుః శౌరేః సస్త్రీకం వీక్ష్య విస్మితాః ॥ **27** ॥

అథ తే రామకృష్ణాభ్యాం సమ్యక్ ప్రాప్తసమర్హణాః।
ప్రశశంసుర్ముదా యుక్తా వృష్ణీన్ కృష్ణపరిగ్రహాన్ ॥ **28** ॥

అహో భోజపతే యూయం జన్మభాజో నృణామిహ।
యత్ పశ్యథాసకృత్ కృష్ణం దుర్దర్శమపి యోగినాం ॥ **29** ॥

యద్విశ్రుతిః శ్రుతినుతేదమలం పునాతి
పాదావనేజనపయశ్చ వచశ్చ శాస్త్రం।
భూః కాలభర్జితభగాపి యదంఘ్రిపద్మ-
స్పర్శోత్థశక్తిరభివర్షతి నోఽఖిలార్థాన్ ॥ **30** ॥

తద్దర్శనస్పర్శనానుపథప్రజల్ప-
శయ్యాసనాశనసయౌనసపిండబంధుః।
యేషాం గృహే నిరయవర్త్మని వర్తతాం వః
స్వర్గాపవర్గవిరమః స్వయమాస విష్ణుః ॥ **31** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
నందస్తత్ర యదూన్ ప్రాప్తాన్ జ్ఞాత్వా కృష్ణపురోగమాన్।
తత్రాగమద్ వృతో గోపైరనఃస్థార్థైర్దిదృక్షయా ॥ **32** ॥

తం దృష్ట్వా వృష్ణయో హృష్టాస్తన్వః ప్రాణమివోత్థితాః।
పరిషస్వజిరే గాఢం చిరదర్శనకాతరాః ॥ **33** ॥

వసుదేవః పరిష్వజ్య సంప్రీతః ప్రేమవిహ్వలః।
స్మరన్ కంసకృతాన్ క్లేశాన్ పుత్రన్యాసం చ గోకులే ॥ **34** ॥

కృష్ణరామౌ పరిష్వజ్య పితరావభివాద్య చ।
న కించనోచతుః ప్రేమ్ణా సాశ్రుకంఠౌ కురూద్వహ ॥ **35** ॥

తావాత్మాసనమారోప్య బాహుభ్యాం పరిరభ్య చ।
యశోదా చ మహాభాగా సుతౌ విజహతుః శుచః ॥ **36** ॥

రోహిణీ దేవకీ చాథ పరిష్వజ్య వ్రజేశ్వరీం।
స్మరంత్యౌ తత్కృతాం మైత్రీం బాష్పకంఠ్యౌ సమూచతుః ॥ **37** ॥

కా విస్మరేత వాం మైత్రీమనివృత్తాం వ్రజేశ్వరి।
అవాప్యాప్యైంద్రమైశ్వర్యం యస్యా నేహ ప్రతిక్రియా ॥ **38** ॥

ఏతావదృష్టపితరౌ యువయోః స్మ పిత్రోః
సంప్రీణనాభ్యుదయపోషణపాలనాని।
ప్రాప్యోషతుర్భవతి పక్ష్మ హ యద్వదక్ష్ణో -
ర్న్యస్తావకుత్రచభయౌ న సతాం పరః స్వః ॥ **39** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
గోప్యశ్చ కృష్ణముపలభ్య చిరాదభీష్టం
యత్ప్రేక్షణే దృశిషు పక్ష్మకృతం శపంతి।
దృగ్భిర్హృదీకృతమలం పరిరభ్య సర్వా -
స్తద్భావమాపురపి నిత్యయుజాం దురాపం ॥ **40** ॥

భగవాంస్తాస్తథాభూతా వివిక్త ఉపసంగతః।
ఆశ్లిష్యానామయం పృష్ట్వా ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ ॥ **41** ॥

అపి స్మరథ నః సఖ్యః స్వానామర్థచికీర్షయా।
గతాంశ్చిరాయితాంచక్షుపక్షక్షపణచేతసః ॥ **42** ॥

అప్యవధ్యాయథాస్మాన్ స్విదకృతజ్ఞావిశంకయా।
నూనం భూతాని భగవాన్ యునక్తి వియునక్తి చ ॥ **43** ॥

వాయుర్యథా ఘనానీకం తృణం తూలం రజాంసి చ।
సంయోజ్యాక్షిపతే భూయస్తథా భూతాని భూతకృత్ ॥ **44** ॥

మయి భక్తిర్హి భూతానామమృతత్వాయ కల్పతే।
దిష్ట్యా యదాసీన్మత్స్నేహో భవతీనాం మదాపనః ॥ **45** ॥

అహం హి సర్వభూతానామాదిరంతోఽంతరం బహిః।
భౌతికానాం యథా ఖం వార్భూర్వాయుర్జ్యోతిరంగనాః ॥ **46** ॥

ఏవం హ్యేతాని భూతాని భూతేష్వాత్మాఽఽత్మనా తతః।
ఉభయం మయ్యథ పరే పశ్యతాభాతమక్షరే ॥ **47** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
అధ్యాత్మశిక్షయా గోప్య ఏవం కృష్ణేన శిక్షితాః।
తదనుస్మరణధ్వస్తజీవకోశాస్తమధ్యగన్ ॥ **48** ॥

ఆహుశ్చ తే నలిననాభ పదారవిందం
యోగేశ్వరైర్హృది విచింత్యమగాధబోధైః।
సంసారకూపపతితోత్తరణావలంబం
గేహంజుషామపి మనస్యుదియాత్ సదా నః ॥ **49** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే ఉత్తరార్ధే వృష్ణిగోపసంగమో నామ ద్వ్యశీతితమోఽధ్యాయః ॥